

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови
науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА
21.02.2022

06-08-238S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

<i>Лідерство та управління командою</i>		<i>Leadership and team management</i>	
Шифр за ОП	ЦЗП 2.02	Code in Educational Program	
Освітній рівень: магістерський (другий)		Educational level: Master's (second)	
Галузь знань: <i>Сфера обслуговування</i>	24	Fields of knowledge: <i>Service sector</i>	
Спеціальність: <i>Туризм</i>	242	Field of study: <i>Tourism</i>	
Освітня програма: <i>Туризм</i>		Educational Program: <i>Tourism</i>	

Силабус навчальної дисципліни «Лідерство та управління командою» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм. Рівне. НУВГП. 2022. 12 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/22020/>

Розробники силабусу: *Кожушко Л.Ф., д.т.н., професор, завідувач кафедри менеджменту*
Пахаренко О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Силабус схвалений на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 8 від "04" січня 2022 року

Завідувач кафедри: *Кожушко Леонід Федорович, д.т.н., професор*

Керівник ОП: Громаченко К.Ю., к.с.-г.,н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ агроекології та землеустрою

Протокол № від " " 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ: Прищепя А.М., к.с.-г.н., професор

СЗ №-606 в ЕДО.

© Кожушко Л.Ф.,
Пахаренко О.В., 2022
© НУВГП, 2022

Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Менеджмент організацій і адміністрування</i>
Спеціальність	<i>073 «Менеджмент»</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік навчання, 1 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>денна – 16 год., заочна – 4 год.</i>
Практичні заняття:	<i>денна – 14 год., заочна – 6 год.</i>
Самостійна робота:	<i>денна – 60 год., заочна – 80 год.</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

Кожушко Леонід Федорович, д.т.н., професор, завідувач кафедри менеджменту

Вікіситет http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Кожушко_Леонід_Федорович

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5724-4773>

Як комунікувати l.f.kozhushko@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРОФАЙЛ АСИСТЕНТА

Асистент

Пахаренко Ольга Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Вікіситет <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Пахаренко>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-5806-7473>

Канали комунікації

o.v.paharenko@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація
навчальної
дисципліни,
в т.ч. мета та цілі

Дисципліна спрямована на формування у студентів професійних навичок щодо розподілу праці з урахуванням індивідуальних та групових реакцій на структурні зміни, удосконалення середовища, що оточує, розроблення ефективних стратегій розвитку організації та формування політики оптимальної мобілізації людських ресурсів. *Метою* навчальної дисципліни є сприяння виявленню та розвитку лідерських якостей здобувачів вищої освіти, формування загальних компетентностей щодо використання інструментів лідерства у професійній діяльності, здатності працювати у міждисциплінарній команді, а також оволодіння практичними інструментами організації ефективної команди та розподілу ролей, управління командою як системою.

Посилання на
розміщення
навчальної
дисципліни на
навчальній
платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929>

Компетентності

ЗК4 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

СК5 Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління організацією

СК6 Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми в організації

Програмні
результати
навчання

ПР 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ПР10 Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

ПР12 Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

Перелік

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, вміння

соціальних,
«м'яких» навичок
(soft skills)

працювати в команді, здатність до навчання, комунікаційні якості, базові навички переговорів, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення в умовах невизначеності, здатність управляти своїми емоціями та емоціями інших людей, ініціативність, вміння управляти людьми.

Структура
навчальної
дисципліни

Зазначено нижче в таблиці

Методи
оцінювання та
структура оцінки

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати практичні завдання, вчасно здати модульні контролі знань, самостійну роботу, участь у семінарах, форумах. Студенти можуть виконувати альтернативні завдання, які забезпечуватимуть досягнення встановлених результатів навчання, за попереднім погодженням з викладачем.

Критерії оцінювання встановлюються окремо до кожного навчального завдання. При оцінюванні результатів роботи враховується: повнота і якість виконання завдання (не менше 60% балів, виділених на завдання); вчасність виконання завдання (до 40% балів за завдання).

За вчасне та якісне виконання практичних завдань студент отримує обов'язкових 60 балів, а також: 20 балів – модуль 1; 20 балів – модуль 2. Усього 100 балів.

За кожним змістовим модулем проводиться по одному модульному контролю. Модульні контролі проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка навчального процесу.

Порядок проведення поточних і семестрових контролів та інші документи, пов'язані з організацією оцінювання та порядок подання апеляцій наведені на сторінці Навчально-наукового центру незалежного оцінювання за посиланням - <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenty>

Місце навчальної
дисципліни в
освітній траєкторії
здобувача вищої

Для вивчення навчальної дисципліни студентам доцільно засвоїти матеріал з таких дисциплін як: Менеджмент, Прийняття управлінських рішень

ОСВІТИ	
Поєднання навчання та досліджень	Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опорний конспект лекцій <i>(на електронному і паперовому носіях)</i> за всіма темами курсу, у тому числі і для самостійного вивчення; 2. Пакет тестових завдань за кожним змістовим модулем та в цілому по курсу дисципліни; 3. Кожушко Л.Ф., Щербакова А.С. Опис навчальної дисципліни «Лідерство та управління командою» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» / [Електронний ресурс]. 4. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 с. 5. Морозов, В. В. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. / В. В. Морозов, А. М. Чередніченко, Т. І. Шпильова. – К. : Таксон, 2009. – 464 с. 6. Сергеева Т.В., Дорін Фестеу, Гейл Роунтрі. Лідерство і командна робота: Навчальний посібник. – Харків: ХНУБА, 2014. – 124 с. 7. Сергеева Л.М. Лідерство: навчальний посібник. /Л.М.Сергеева, В.П.Кондратьєва, М.Я.Хромей. Івано-Франківськ. «ЛілеяНВ», 2015. –296 с.
ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)*	
Дедлайни та перескладання	<p>Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.</p> <p>Перездача модульних контролів здійснюється згідно http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty .</p> <p>Оголошення стосовно дедлайнів задачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/ .</p> <p>Студенти зобов'язані дотримуватися дедлайнів,</p>

встановлених для виконання усіх видів навчальних завдань, розміщених на сторінці курсу на платформі MOODLE.

Правила академічної доброчесності

Перед початком курсу кожному студенту доцільно ознайомитися з «Кодексом честі», розміщеним на сторінці навчальної дисципліни на платформі MOODLE та прийняти його умови.

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnisti>

Вимоги до відвідування

Студенти обов'язково повинні відвідувати усі заняття, де передбачається колективна робота у мікрогрупах та проводяться презентації виконаних студентами робіт. Усі інші види робіт студент може виконувати самостійно, дотримуючись встановлених дедлайнів. У разі відсутності студента на занятті, що передбачає виконання колективної роботи, з поважної причини (підтверджується документально) студенту видається альтернативне завдання.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати смартфони, планшети та ноутбуки.

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним положенням: <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження

певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну*

Щосеместрово студенти заохочуються пройти онлайн опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем даного курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП.

За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання за даною та іншими дисциплінами.

Порядок опитування, зміст анкет та результати анкетування здобувачів минулих років та семестрів завантажені на сторінці «ЯКІСТЬ ОСВІТИ»:

<http://nuwm.edu.ua/porjadok-opituvannja>

<http://nuwm.edu.ua/sp/anketuvannja>

<http://nuwm.edu.ua/sp/rezultati-opituvannja>

Оновлення*

Зміни до силабусу навчальної дисципліни можуть вноситися за ініціативою викладача, враховуючи зміни у законодавстві України, наукові досягнення у сфері менеджменту, лідерства, управління командами, а також за результатами зворотного зв'язку зі студентами в порядку, визначеному нормативними документами НУВГП

Навчання осіб з інвалідністю

Документи та довідково-інформаційні матеріали стосовно організації навчального процесу для осіб з інвалідністю доступно за посиланням <http://nuwm.edu.ua/sp/dlja-osib-z-invalidnistju>

У випадку навчання таких категорій здобувачів освітній процес даного курсу враховуватиме, за можливістю, усі особливі потреби здобувача.

Викладач та інші здобувачі даної освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Викладачі дисципліни мають практичний досвід проведення тренінгів, семінарів та воркшопів на теми, що стосуються формування команди, розвитку управлінських та лідерських здібностей у представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій різних галузей економіки.

Також до проведення лекційних та практичних занять долучаються фахівці, які мають керівний досвід діяльності на вітчизняних та іноземних підприємствах.

Інтернаціоналізація

Електронні бібліотеки:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>

Як знайти статтю у Scopus:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>

База періодичних видань:

<https://www.scimagoir.com/>

Електронний каталог:

<http://nuwm.edu.ua/MySql/>

Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>

Студенти можуть бути залучені (за їх згодою) до участі у підготовці грантових заявок на участь у міжнародних конкурсах та участі в інших громадських ініціативах, що стосуються особистого та організаційного розвитку.

РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекцій 16 год

Прак./лабор./сем. 14 год

Самостійна робота 60 год

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН 1

Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Виконувати функціональні обов'язки в групі, розподіляти ролі в команді; оцінювати ідеї та пропозиції; формулювати докази; робити висновки і узагальнювати аргументи; творчо генерувати нові ідеї; демонструвати високий рівень здатності до співпраці, в т.ч. в міжнародному контексті; приймати рішення і створювати етичні рамки для прийняття рішень; цінувати різноманітність і мультикультурність сучасного суспільства; вміти формувати командні цінності
Методи та технології навчання	Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання); дискусії та семінари (індивідуальна та групова форма роботи); ділові ігри, командне вирішення завдань (групова форма роботи); презентації, дослідження, обговорення
Засоби навчання	Мультимедійний проектор, інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН 2

Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Приймати індивідуальні та групові рішення, пропонуючи обґрунтовані варіанти розв'язання проблеми; розробляти власні ідеї та оцінювати ідеї інших; демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи; визначати цілі для особистісного, академічного та кар'єрного росту; вміти оцінювати ефективність роботи персоналу (членів команди); вести обговорення у формі дискусії, на основі визначених основних характеристик особистості; готувати і реалізовувати групові проекти, захищати свої позиції і позитивно сприймати критичні зауваження;
Методи та технології навчання	Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання); дискусії та семінари (індивідуальна та групова форма роботи); ділові ігри, командне вирішення завдань (групова форма роботи); презентації, дослідження, обговорення
Засоби навчання	Мультимедійний проектор, інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН 3

Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Ефективно управляти командою, вирішувати конфліктні ситуації; розробляти власні ідеї та оцінювати ідеї інших; делегувати повноваження та приймати рішення щодо ефективності виконання розподілених завдань; обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку організацій (підрозділів), враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики; аналізувати особисті якості лідера та на їх основі визначати ефективний стиль керівництва
Методи та технології навчання	Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання);

	дискусії та семінари (індивідуальна та групова форма роботи); ділові ігри, командне вирішення завдань (групова форма роботи); презентації, дослідження, обговорення
Засоби навчання	Мультимедійний проектор, інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали
Усього за поточну (практичну) складову оцінювання, балів	60
Усього за модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 1, модуль 2, бали	40
Усього за дисципліну	100

ЛЕКЦІЙНІ/ПРАКТИЧНІ/СЕМІНАРСЬКІ/ЗАНЯТТЯ/ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Лідерство

Тема 1. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 с.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
PH 2			
Опис теми	Сутність поняття «лідерство», основні категорії. Лідерство та управління: головні відмінності. Портрет сучасного лідера. Типові невдачі та помилки лідерів. Роль лідера в глобальному світі та на мікро-рівні. Задачі лідера. Організаційне лідерство. Приклади успішних компаній.		

Тема 2. Типологія лідерства

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Сергеева Л. М. Лідерство: навчальний посібник. /Л.М.Сергеева, В.П.Кондратьєва, М.Я.Хромей. Івано-Франківськ. «ЛілеяНВ», 2015. –296 с.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
PH 2, PH 3			
Опис теми	Основні теорії лідерства. Стилі лідерства. Типи лідерів. Експертне, емоційне, харизматичне та ситуаційне лідерство. Віртуальне лідерство. Трансформаційні та транзакційні лідери. Класифікація лідерів. Обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера. Психотип лідера. Політичне лідерство. Редизайн лідерства. Типи лідерства за М.Вебером		

Тема 3. Влада та лідерство

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	.Швець Г.О. Лідерство як невід'ємна складова ефективного менеджменту // Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки. – 2017, №33. – С. 124-129	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
PH 1, PH 2			
Опис теми	Природа влади. Влада лідера. Форми влади та їх взаємодія. Експертна та харизматична влада. Рівні лідерства. Розвиток компетентностей сучасного лідера, його авторитет.		

Тема 4. Індивідуальне та групове лідерство

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Сергеева Т.В., Дорін Фестеу, Гейл Роунтрі. Лідерство і командна робота: Навчальний посібник. – Харків: ХНУБА, 2014. – 124 с.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
PH 1, PH 2			
Опис теми	Лідерство та прийняття рішень. Прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику. Індивідуальне прийняття рішень. Особливості групового прийняття рішень. Гендерні аспекти прояву лідерства		

Змістовий модуль 2. Управління командою

Тема 5. Поняття команди, характерні ознаки ефективних команд

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Морозов, В. В. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. / В. В. Морозов, А. М. Чередніченко, Т. І. Шпильова. – К. : Таксон, 2009. – 464 с.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
PH 1			

Опис теми	Підходи до визначення команди. Основи відмінності між командою та групою. Ключові характерні ознаки команди. Принципи організації командної форми робіт. Цілі та ролі в команді. Фактори ефективної роботи команди. Критерії ефективної команди. Підходи до формування команди. Приклади ефективних команд в бізнесі. Підбір та оцінка команди.		
Тема 6. Життєвий цикл команди			
Результати навчання PH 2, PH 3	Кількість годин: лекції – 2 год.	Honts C., Prewett M., Rahael J., Grossenbacher M. The importance of team processes for different team types. Team Performance Management: An International Journal. 2012. Vol. 18. Issue: 5/6. pp.312-327.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
Опис теми	Психологічна сумісність в команді. Основні етапи функціонування команди. Стадії розвитку команди за Брюсом Тукманом. Проектні команди. Життєвий цикл команди проекту.		
Тема 7. Ефективна взаємодія в команді			
Результати навчання PH 1, PH 2	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Бушуєва Н.С. Модель формування крос-функціональної команди для управління соціальними проектами в швидкозростаючій організації / Н.С. Бушуєва, В.О. Хрутьба, А.С. Філатов // Управление проектами, системный анализ и логистика. - К.: НТУ. - 2015. - Вып. 15. - с. 25-35	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
Опис теми	Розподіл ролей в команді. Рівні компетентності сучасного менеджера в командоутворенні. Формування та розвиток навичок командної взаємодії. Командна згуртованість. Соціально-психологічний клімат в команді. Принципи подвійної відповідальності в роботі команди.		
Тема 8. Ефективне управління командою			
Результати навчання PH 1, PH 2, PH 3	Кількість годин: лекції – 2 год.; практ. – 2 год.	Морозов, В. В. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. / В. В. Морозов, А. М. Чередніченко, Т. І. Шпильова. – К. : Таксон, 2009. – 464 с.	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4929
Опис теми	Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. Фактор довіри у команді. Управління конфліктами. Класифікація конфліктів. Варіанти поведінки у конфлікті. Стратегії і технології управління конфліктами, структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. Моніторинг ефективності команди. Стили управління персоналом. Технології управління людськими ресурсами		

*Лектор, д.т.н., професор,
завідувач кафедри
менеджменту*

Л.Ф. Кожушко